

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

24 juni 2010

Per mail till
Naturvårdsverket
per.nilsson@naturvardsverket.se
registrator@naturvardsverket.se

Remissvar över Förslag till vägledning för det utökade strandskyddet

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, organiserar den fastboende befolkningen runt hela kusten från Luleå i norr till Koster i väster samt på öarna i de stora insjöarna. Förbundets medlemmar är 14 regionala skärgårdsföreningar och en ungdomsorganisation. Vi arbetar med förutsättningarna för arbete, boende och service året runt i landets skärgårdar, liksom skärgårdarnas miljöfrågor.

SRF tackar för att vi fått förslaget till vägledning för utökat strandskydd på remiss. I stora drag tycker vi att förslaget är rimligt. Myndigheterna tvingas nu att se över de ganska olikartade ambitionsnivåer som finns i landet.

Vi anser dock att man i vägledningen tydligare ska peka på kommunernas roll och ansvar även när det gäller frågan om eventuell utökning av strandskyddet.

Vi anser att en tydligare koppling skall ske till den kommunala planeringsprocessen i skärgårdarna med översiktsplaneringen.

Vi markerar återigen betydelsen av att man lyssnar även på den bofasta befolkningens intresseorganisationer och inte så utmanande utelämnar dessa i skrivningen kring samråd och utställning. Skärgårdsborna äger förvisso i allt mindre utsträckning sin skärgård. Men vi bor och lever här – det är en rimlig utgångspunkt för att lyssna på oss.

Skärgårdarnas Riksförbund anser att det är mycket bra att kommunerna nu har det primära ansvaret för strandskyddet och att det ingår i helheten när man planerar markanvändningen i kust- och skärgårdsområden. Det ger en ökad tydlighet att frågor om planläggning, bygglov och strandskydd hanteras på samma nivå. Vi anser också att det är bra med ett aktivt stöd från länsstyrelserna för att se till det nationella perspektivet.

I denna rollfördelning ska länsstyrelsen se till att beslut om var det generella strandskyddet skall gälla och var ett utökat strandskydd upp till 300 m ska gälla. Länsstyrelserna har länge

haft möjlighet att utöka strandskyddet längre än 100 meter. Det får enligt lagen breddas till högst 300 meter om det behövs för att tillgodose något av strandskyddets syften. Idag är variationen stor i hur olika län utnyttjar denna möjlighet.

En översyn av strandskyddet ska nu ske i alla län. En av anledningarna är att lagstiftningen ändrades 1 juli 2009. En annan är att besluten ska anpassas bättre till strandskyddets syften och därför ha underlag och motivering. Det finns idag stora områden som omfattas av utvidgat strandskydd utan att skälen för utvidgningen är tydliga. Vid översynen är det mycket viktigt att kommunerna deltar tidigt. Efter 2014 återinförs de generella 100 metrarna om inte nya beslut har tagits med stöd av den nya bestämmelsen. Den nya lagen kring strandskydd innebär en skärpning av kravet för att få utvidga området som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske bara om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften:

- Att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden.
- Att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Låt vägledningen gälla skydd av stranden

För de flesta områden lär det räcka med 100 meters skydd. Att kunna ströva fritt utmed en strand kräver ingen stor bredd på skyddszonen. När det gäller livsvillkoren förknippade med stranden torde det nästan enbart bli mycket långgrunda stränder och strandängar som till en bredd av 300 meter på vardera sidan av stranden behöver ett särskilt skydd. Det viktiga är att fokusera på att det är strandens egenskaper som ska skyddas. Inte hela landskapet. Då lär en mycket stor del av all bebyggelse som finns i skärgårdsområdena hamna i låsta lägen.

För vissa områden är det troligt att beslutet om utvidgat strandskyddsområde kan komma. Enligt remissen kan följande gälla:

- Områden med områdesskydd, t.ex. reservat
- Områden med riksintressen
- Kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering
- Grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
- Välbesökta friluftsområden eller områden som riskerar att exploateras utan nybyggnadsförbud
- Tätortsnära strövområden
- Ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd

Bebodda områden

Vi vill påminna om att landets skärgårdar faktiskt är områden som är bebodda och brukade av människor sedan århundraden. Vi är givetvis oroliga för hur vi ska kunna göra vår röst hörd. Lagens skrivelse är helt inriktad på friluftslivets och naturvårdens intressen. Vi vill poängtera att vi inte är negativa till dessa aspekter. Vi vet att stora och långsiktiga värden är på spel. Vi tror inte heller att ökade exploateringar av skärgårdsnaturen är av godo för utvecklingen av en året runt levande skärgård. Men vi känner andan i förslaget till vägledning att den bofasta befolkningens intressen väger mycket lätt. Vi tror att respekten och stödet för strandskyddet skulle öka om man i större utsträckning samverkade med de människor som faktiskt bor i dessa områden året runt.

Kommunalt inflytande

Vi anser fortfarande att man tydligt ska peka på samordningen med det kommunala planarbetet såsom översiktsplan, områdesbestämmelser och detaljplan. Vi saknar också värdet

av de regionala utvecklingsplanerna i arbetet. De är inte ens omnämnda. Kommunala planfrågor handlar inte bara om kartor med teckenförklaringar utan också om ambitioner och strävanden för utvecklingen.

Vi vill påminna om att områden för landsbygdsutveckling givetvis måste finnas även i landets skärgårdar. Vi är upprörda över att inte lagen tydligt erkänner behovet av sådan hänsyn längs kusten från norska gränsen till Forsmark. I flera län är stödformer för lokal utveckling särskilt prioriterade just i skärgårdsområdena. Vi anser därför att man inte ska göra enkla generella lösningar och utöka strandskyddet enbart med motivet att området är av riksintresse för naturvården eller friluftslivet. Det finns som regel flera riksintressen lagrade på varandra i samma områden. Vi förutsätter att kommunerna får en stark roll i arbetet med och då kan väga in dessa värderingar. Vi anser att man i en framsynt kommunal planering också kan hantera de ärenden som gäller utvecklingen för en året runt levande skärgård.

Vi blir givetvis oroade när Naturvårdsverkets remiss går till alla länsstyrelser i landet men inte till en enda skärgårdskommun från Uppland, Stockholms skärgård, Sörmland eller Östergötland. Vad är det man är rädd för att få höra från dessa län som står för en så stor del av alla strandskyddsärenden?

Samråd även med skärgårdsbor

En sak som irriterar oss är att det i samråds- och remiss sammanhang alltid nämns att organisationer och ideella föreningar inom naturvården och friluftslivet ska få särskilt utrymme och inflytande på förslagen till beslut. Vi anser att den bofasta befolkningens intressen också är värda att uppmärksamma. De bofasta utgör som regel en minskande minoritet bland fastighetsägarna i skärgårdarna och behöver göra sin röst hörd för att bevaka näringslivets och den gamla boendekulturens intressen. Skärgårdsborna äger inte alltid den skärgård de bor i och brukar. Men man borde lyssna på vår erfarenhet. I förslaget till arbetsgång, under punkterna 7 och 8 om samråd och utställning anser vi att texten omarbetas så att man även direkt nämner den bofasta befolkningens intresseorganisationer.

Den 24 juni 2010

Kjell Björkqvist
Ordförande

Bengt Almqvist
Förbundssekreterare

Skärgårdarnas Riksförbund

Missjö 614 98 Sankt Anna

info@skargardarnasriksforbund.se

www.skargardarnasriksforbund.se